

Søren Søndergaards tale ved Landbrug & Fødevarers stormøde

Taler

Søren Søndergaard
Formand for Landbrug &
Fødevarer

Dato

31. august 2026

Sted

Odense Congress Center

Omstændigheder

Talen blev holdt på et stormøde, som Landbrug & Fødevarer afholdt i Odense som reaktionen på regeringen Mette Frederiksen III's landsbrugspolitik.

- 1 Jeg havde besøg af min planterådgiver forleden. Vi skulle forsøge at lave en opdateret markplan for 2027. Det opgav vi. På vej ud på gårdspladsen fortalte han mig, at han skulle på kursus i krisehåndtering. Fordi, som han sagde:
- 5 ”Flere af dine kollegaer græder, Søren, når vi taler sammen ved køkkenbordene”.

Jeg begynder talen der, fordi vi i dag skal tale om landbruget som de mennesker, vi er. Ikke som et tema i en valgkamp. Ikke som noget diffust ude i de fjerne landdistrikter. Men som dem, vi er. Det, vi kan. Og det, vi står for.

10

Jeg begynder talen der, fordi vi intet har at skamme os over.

- Uanset, om man er elev, medarbejder eller virksomhedsleder, så har man ret til at være stolt af det, vi har opnået sammen i det danske fødevareerhverv. Af det,
- 15 vores forfædre har bygget op, og af det, vi håber at give videre til næste generation.

Jeg begynder talen der, fordi virkeligheden kalder.

- 20 Det, vi står midt i, er ikke en regnearksøvelse ved et skrivebord i København. Det er blod, sved og tårer ved køkkenborde rundt om i hele Danmark.

Konsekvenserne af den nuværende politiske kurs er katastrofale.

- 25 Vi står som landmænd, som fødevareerhverv – og i landdistrikterne – over for et

af de mest faretruende scenarier i erhvervets historie.

30 Danmark har fået en regering, som ud fra dens ageren at dømme enten ikke forstår konsekvenserne af, hvad den foreslår på landbrugsområdet.

Eller også er den simpelthen ligeglad og er parat til med vidt åbne øjne at ofre Danmarks førerposition på fødevareområdet på symbolpolitikens alter.

35 Jeg ved ikke, hvad der er værst. Men jeg ved, at slutresultatet er det samme.

Hvis Folketinget gennemfører L5, altså den lov, som er lagt frem på kvælstofområdet, og vedtager et nationalt sprøjteforbud uden erstatning til de landmænd der uforvarende rammes af det, vil det sætte gang i en negativ
40 dominoeffekt, som begynder hos os, men som spreder sig til hele landet.

For det første vil det få alvorlige konsekvenser for danske landmænd. Vores marker skal i meget store områder braklægges, og det gode liv på landet bliver for mange erstattet af én lang kamp om overlevelse.
45

For det andet vil det ramme fødevarevirksomhederne, fordi man leger russisk roulette med hele deres råvaregrundlag.

For det tredje vil faldet i fødevareproduktionen gå ud over vores – og vores
50 nabolandes – selvforsyning og fødevaresikkerhed.

For det fjerde vil det få konsekvenser for danske arbejdspladser. Det vil blive en katastrofe for en række landdistrikter og kommuner, ligesom det vil være et slag i ansigtet på den generation af unge, som lige nu står klar til at føre landbruget
55 videre. Flere af jer er til stede her i dag.

For det femte vil priserne på mange danskproducerede fødevarer eksplodere som følge af produktionsomkostninger på himmelflugt. Stik imod en af regeringens andre målsætninger. Det vil medføre en voksende import af
60 udenlandske fødevarer, fordi efterspørgslen jo ikke falder, bare fordi produktionen gør.

For det sjette vil det ramme vores nuværende eksport. Og må jeg i al stilfærdighed minde om, at landbruget og de tætknyttede erhverv udgør 10

procent af Danmarks samlede vareeksport. Vi eksporterer for knap 100 milliarder kroner årligt. For hele fødevareklyngen er det tal mere end dobbelt så stort.

- 70 Og for det syvende risikerer regeringens politik paradoksalt nok at spænde ben for netop vandmiljøet og den store indsats, som allerede er i gang ude lokalt. Det vender jeg tilbage til senere.

- Alt det, regeringen hævder at kæmpe for, får den altså mindre af, samtidig med
75 at den smadrer den fødevareproduktion og det gode landmandskab, som vi gennem generationer har udviklet og forædlet, så det i dag er et af verdens fineste.

Men det tager også kun et øjeblik at smadre, hvad generationer har skabt.

- 80 Alt det, som generationer af danske landmandsfamilier har bygget op, kan I politikere brænde ned på en enkelt valgperiode.

Jeg siger det lige igen:

- 85 Alt det, som generationer af danske landmandsfamilier har bygget op, kan I politikere brænde ned på en enkelt valgperiode.

- Rundt om i landbruget er investeringer, byggeri og forbedringer mange steder
90 gået i stå. Generationsskifter er sat på pause. Det samme er flere lokale treparter.

Men dem, der burde trykke på pauseknappen hurtigst muligt, er regeringen.

- Jeg vil gerne minde om, hvad Mette Frederiksen sagde fra Folketingets talerstol i
95 en ikke så fjern fortid:

”Den grønne trepartsaftale er Danmark, når Danmark er allerbedst, og det er efter min mening den stærkeste generationskontrakt, der er skrevet i mine snart 25 år her i Folketinget.”

100

I juni var det to år siden, vi – sammen med Regeringen, Fagbevægelsen, Industrien, Danmarks Naturfredningsforening og Kommunernes Landsforening – præsenterede Trepartsaftalen.

En aftale, der samlede en lang række af de udfordringer, lovkrav og reguleringer, vi stod over for i landbruget, i én aftale. Netop så vi kunne løse flere udfordringer på den samme hektar.

110 Vandplaner, klimalov, drikkevandsbeskyttelse, biodiversitetsmål, krav om skovrejsning og så videre eksisterede jo allerede. Det var ikke noget, vi opfandt i treparten. Men treparten var en måde at håndtere mange af de krav på med udgangspunkt i aftaler om en lokal forankret omlægning af arealer.

115 23 lokale treparter fik tildelt en næsten umulig opgave. Og jeg er stolt af hver og en af landbrugets repræsentanter, der har påtaget sig det ansvar.

I er her alle i dag. Jeg har besøgt mange af jer, talt i telefon med endnu flere, og vi har haft fællesmøder på tværs af de lokale treparter. Så jeg ved, hvordan I har
120 slidt og slæbt. Fordi det i hvert fald ikke skulle hedde sig, at det var landbruget, der ikke leverede.

Og fordi – og det her er vigtigt – vi landmænd har de samme ønsker og mål som resten af samfundet, hvad angår miljø, natur og et landskab, vi kan være stolte af
125 at give videre til næste generation. Vi har altid forandret os sammen med samfundet, og det vil vi blive ved med. For vi lever i og af naturen.

Mange steder har det været næsten umuligt at nå til enighed i treparterne, fordi mål og krav var meget høje, eller fordi interesserne var meget modstridende.
130 Men I blev ved.

Der blev præsenteret planer, som mere end leverede på de – ellers meget høje – mål om kvælstofreduktion.

135 Men så valgte regeringen at kyle det hele op i luften igen. På trods af vores massive og mange advarsler.

Jeg forstår enhver af jer i de lokale treparter, der siger, at nu kan vi ikke løse opgaven. Hver eneste repræsentant fra landbruget har fortsat vores fulde
140 opbakning. Både jer, der holder fast i bordkanten. Og jer, der har set jer nødsaget til at kalde time out.

Men dem, der burde trykke på pause-knappen, er som sagt regeringen.

145

For det er ikke for sent.

Politikerne har et valg.

150 Vil man de lokale treparter? Vil man generationskontrakten? Vil man overholde den aftale, hvor vi – sammen – skaber de store forandringer? Med lodsejerinddragelse og lokal forankring? Med arealomlægning, ingen turde drømme om. Ny natur. Skov. Vådområder. Et forbedret vandmiljø.

155 Og en vækstplan for fødevareerhvervet, så vi fremtidssikrer vores danske kvalitetsråvarer.

Er det det, I vil?

160 Eller vil I hellere det, I gør nu?

Hvor I trækker detailstyringen tilbage til København. Gør vores jord og vores marker til jeres egen skrivebordsøvelse.

165 Hvor I tager skiftende data og usikre, teoretiske, modelberegnete kort kort og bruger dem som fagligt grundlag til at afgøre, hvem der må dyrke sine marker i fremtiden – og hvem der ikke må.

170 Data og kort, som forskerne selv fremhæver som værende så usikre, at det alene bør betragtes som et støtteværktøj frem for en facitliste.

Jeg er med på, at nogle af jer folketingsmedlemmer sikkert mener det godt. At I måske tror, I gør vandmiljøet en tjeneste, når I forsvarer at vedtage en lov, ingen kender konsekvenserne af. At I forestiller jer, at I med en ekstremt hård
175 regulering af vores marker tvinger os lokalt til endnu mere arealomlægning og dermed flere af de signaturprojekter, I drømmer om.

Men det bliver ikke resultatet. I stopper den udvikling. I kommer til at bremse alt det, I ønsker mere af. For med den nuværende politiske kurs bliver det ikke
180 kun svært og dyrt at producere fødevarer.

Det bliver også umuligt at levere på den arealomlægning, vi har aftalt med hinanden, fordi vi i stedet skal bruge vores arealer til at leve op til den
185 lovgivning, I er ved at vedtage.

Jeres nuværende vej får fundamentet under treparten til at smuldre. Og det er jeres ansvar.

190 Vi bakker op om vores oprindelige aftale. Vi er stolte af vores egen indsats og vores gode samarbejde med kommunerne. Der er borgmestre og byrådsmedlemmer fra mange forskellige partier, der har kastet sig helhjertet ind i arbejdet på imponerende vis. Mange af jer er til stede her i dag. Stor tak til jer. Hårdtarbejdende og forstandige lokale politikere.

195 Hvis vi havde fået arbejdsro til sammen at fuldføre det stykke arbejde, som det blev aftalt, havde vi været et helt andet og bedre sted i dag.

Vi i landbruget har til fulde overholdt vores del af aftalen.

200

Det har regeringen og forligskredsen mildest talt ikke.

Så nu har jeg en særlig opfordring til de mange journalister, der er her i dag.

205 Jeg håber, I vil høre godt efter. For det bliver lidt tungt det her. Til gengæld er det stort set hele forklaringen på, hvorfor vi står, hvor vi står i dag.

Jeg vil nu komme med 10 eksempler på klare forudsætningsbrud eller beslutninger, som forligskredsen har aftalt med sig selv, efter Landbrug &
210 Fødevarer og de øvrige organisationer forlod trepartsrummet i juni 2024.

215 **Punkt 1)**

Det besluttes politisk at gå mod internationale eksperters anbefaling om at ensrette de miljømål, vi har i de farvande, vi deler med de andre lande rundt om Østersøen. Så danske landmænd får nu markant større krav, da vi skal levere
220 indsatser, som burde være leveret i Sverige og Tyskland.

Selvom der står i trepartsaftalen, at regeringen skal have skærpet fokus på indsatser fra nabolande.

225

Punkt 2)

230

Trepartsaftalen havde et mål om, at der skulle sættes ind overfor udledninger af spildevand.

235

Men da det kom til stykket, blev kravet lempet. Fordi man politisk besluttede, at det var for dyrt at efterfølge de sidste ton. Og hvad gjorde man så med de resterende ton? Ja, dem gjorde politikerne til landbrugets problem.

240

Punkt 3)

245

I Landbrugsaftalen i 2021 blev det aftalt, at der skal indføres en ny model for kvælstofregulering. Der har siden været forskellige bud på, hvor hård den regulering skal være, men det har aldrig været intentionen, at den skulle være så hård, at man ikke kan dyrke sin mark.

250

Derfor aftalte vi i treparten, at den kvælstofregulering, forligskredsen senere skulle designe, skulle indeholde et braklægningsloft.

Det har forligskredsen nu set bort fra og har fastlagt et reguleringstryk, der vil føre til omfattende braklægning af de danske marker. Det får enorme økonomiske konsekvenser. Især når det skal leveres med så kort indfasning.

255

Punkt 4)

I december 2025 går det helt galt.

Her beslutter forligskredsen, at i stedet for, at alle landmænd i et vandopland skal bære den samme byrde, udvælges den ene halvdel af landmændene ud fra
265 nogle usikre, modelberegnedes retentionskort til at skulle straffes hårdere.

Det svarer meget forsimplet til, at alle os, der er i salen her i dag, skal levere på en fælles opgave. Lad os sige, at 4500 mennesker skal levere en kvælstofreduktion på 9.000 ton. Det giver jo 2 ton per person.

270

Men så beslutter man, at den halvdel af salen herovre skal levere 4 ton per person. Og den anden halvdel 0 ton.

Resultatet for udledningen i det enkelte opland og dermed effekten for vandmiljøet er jo præcis det samme. Men det er halvdelen, der står tilbage med
275 et kæmpe problem, selvom den halvdel herovre var klar til at hjælpe.

I stedet foreslår regeringen, at jer herovre kan ernære jer som kvotekonger og sælge udledningskvoter til jeres nødstedte kollegaer herovre.

280

Punkt 5)

285

I trepartsaftalen blev det klart aftalt, at hvis man i de lokale treparter lavede en plan, og lodsejere rakte hånden op og sagde, at man var klar til at levere arealer, så var det ikke landbruget, der skulle rammes af regulering, imens myndigheder flyttede papirer rundt, og vådområder blev etableret.

290

Men da håndsoprækningen her i foråret 2026 skulle gennemføres, havde man på Christiansborg mere travlt med at udskamme landbruget i valgkampen, end at sikre, at modellen fungerede som aftalt.

295

Punkt 6)

300

For to måneder siden opdaterer Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø så modellerne og de data, der bor inde i Vandplanerne. Det betød, at den målstreg, som de lokale treparter havde arbejdet efter i to år, pludselig ændrede sig. Flere steder markant.

305

Det vil sige, at man mange steder slet ikke har haft adgang til omlægningsordninger og nu står helt uforberedt på en ekstremt hård regulering.

310

Andre steder er det store arbejde, der er lavet med planlægning af arealomlægning, spildt, da indsatskravet pludselig er forsvundet.

315

Helt absurd er det at opleve, at myndighederne ikke kan forklare hvad ændringerne konkret skyldes – vi skal blot tro på, at modelberegningerne nu på magisk vis er blevet endnu bedre...

320

Det kan man ikke byde et erhverv.

Det understreger, at det faglige grundlag er ganske mangelfuldt og ikke klar til at blive anvendt i en regulering med så store konsekvenser.

325

Vi har simpelthen ikke tillid til modelberegningerne længere. Og hvad sker der næste gang, myndighederne opdaterer ”til nyeste faglige grundlag”? Flytter det hele så rundt en gang til?

Punkt 7)

330

De økonomiske konsekvenser af de mange ændringer vokser og vokser. Derfor fortsætter det tal, som det koster at kompensere de ramte landmænd, med at stige voldsomt.

335

Regeringen har travlt med at sige, at man nu har afsat langt over en milliard kroner til det formål – og at det beløb jo eventuelt kan stige.

Men man glemmer at fortælle, at pengene tages fra de ordninger i EU's

landbrugsstøtte, som jo i forvejen gik til at understøtte landbrugets grønne
340 omstilling og konkurrenceevne. Det er nemt at fodre hunden med sin egen hale.

345 **Punkt 8)**

Og nu bliver det virkelig nørdet.

Det pibler i disse uger frem med eksempler på det meget svage faglige grundlag i
350 de udvaskningsdata, der er på de forskellige afgrøder.

De kommer fra den såkaldte NUAR-beregner med den tilhørende statistiske
udvaskningsmodel NLES5.

355 Og ja, det hedder det.

Den er tydeligvis fyldt med fejl og hviler mange steder på ganske få målinger.
Det er derfor, vi har hørt om store udfordringer med for eksempel grøntsager,
kartofler, ærter, kløvergræs, majs, hestebønner og hvede.

360

Det er simpelthen for tyndt og for faglig svagt til, at det skal få så enorme
konsekvenser for, hvilke afgrøder I fra København tillader os at dyrke på vores
marker.

365

Punkt 9)

370 I trepartsaftalen blev det vedtaget, at der skulle laves en vækstplan for
fødevareerhvervet. En vækstplan, som netop skulle sikre balancerne og pege
fremad for erhvervet.

Det lader desværre til, at den er blevet væk i en skuffe i ministeriet, for den har
375 her to år efter ikke set dagens lys.

380

Punkt 10)

Her i august 2026 står det klart, hvor store konsekvenser det har, at nogen undervejs har ændret på datoerne i reguleringsmodellen.

385

Efter gældende lov er vi i vores gødningsregnskaber reguleret fra august til august. Fordi man i Danmark selvfølgelig høster i august og derefter starter dyrkningssæson.

390 Nu har nogen i systemet fået den ide at ændre det og i stedet starte sæsonen 1. januar.

Sikkert fordi det klassiske kalenderår passer bedre ind i et regneark i en eller anden styrelse.

395

Det passer bare ikke ude i virkeligheden. Det betyder, at den regulering, der først skulle starte i 2027, nu allerede har effekt på arbejdet i marken i 2026.

400

Mange af os kører i disse dage rundt og sår vores marker ud fra en lov, der ikke er vedtaget endnu.

Det er jo enestående håbløst og årsagen til, at vi overhovedet har den her forvrængede diskussion om udsættelse.

405 Det var 10 eksempler. Jeg kunne sagtens nævne flere. Og det blev nok lidt tungt. Men sandheden er jo også, at man sendte den oprindelige aftale direkte i familiepleje i en forligskreds, hvor den er blevet vanrøgtet i en sådan grad, at den var blevet tvangsfjernet for længst, hvis der havde været en ansvarlig tilsynsmyndighed.

410

Treparten hvilede på to ben. Et stærkt fokus på natur, miljø, drikkevand og klima med arealomlægning. Og et stærkt fokus på et sundt og konkurrencedygtigt landbrug i fremtiden.

415 Henrik Dam Kristensen, der var formand for trepartsforhandlingerne, sagde

dengang i juni 2024, at hvis politikerne i den efterfølgende proces fandt så meget som et komma i aftalen, der var sat forkert. Så skulle de antage, at det var med vilje. Så man måtte ikke ændre noget.

420

Tilsvarende sagde Lars Løkke Rasmussen, da trepartsforhandlingerne netop var færdige, at alt i denne aftale var afvejet på en atomvægt. Så der kunne ikke rykkes på balancerne.

425 Siden den aften har politikerne og forligskredsen ikke respekteret den atomvægt. I har kun hældt små og store sten i den ene vægtskål de seneste to år.

Derfor er det jer i forligskredsen, der har forladt aftalen. Det er jer, der ikke længere honorerer den aftale og de balancer, vi dengang gav håndslag på.

430

Om lidt kommer ministeren for natur og dyrevelfærd her op på scenen. Det har jeg i øvrigt stor respekt for, at han gør.

435 Så vil han formentlig gentage nogle af de budskaber, han har udtalt de seneste uger. Måske sige noget i retningen af, at det er landbruget selv, der har efterspurgt nyeste data. Vi må derfor forstå, at vi selv er skyld i, at det faglige grundlag ikke er på plads endnu.

440 Men det jo er helt vildt, hvis regeringen giver os skylden for deres egen forhastede lovgivning. Hvis de hellere vil regulere i blinde og basere det på gamle tal og usikre data. Frem for at sikre – og afvente – et fagligt seriøst grundlag.

Der findes vel ikke en eneste politiker, der ligefrem vil frabede sig at vedtage love på oplyst grundlag?

445

Ministeren vil formentlig også gentage den parole, som han og Danmarks Naturfredningsforening turnerer med lige i tiden:

450 Nemlig, at vi må leve med usikkerhederne og de store konsekvenser for fødevareerhvervet, for nu har fiskene ventet i 30 år, og de kan ikke vente længere.

Og det er jo klogt. For når nogen råber “iltsvind og døde fisk”, så er det selvfølgelig svært at svare igen. Ikke mindst med ord som retentionskort,

brakmarker, vandoplande og lokale treparter. Men som politiker har man et særligt ansvar for, at man ikke bagatelliserer situationens alvor eller de faktiske omstændigheder

460 Vi er i dansk landbrug blevet reguleret hårdt på vores marker i mere end 30 år.

Vi har kæmpet med at leve op til skiftende regeringers detailstyring af, hvordan vi skal dyrke vores landbrug. Med datokrav for hvornår vi skal høste og så.

465 I den periode, Rabjerg mener, at fiskene har ventet, har vi halveret udledningen af vores kvælstof og reduceret udledningen af fosfor endnu mere.

Mange steder omkring den ø, vi mødes på i dag, er der nu er lagt op til en ekstremt hård regulering. Selvom det ifølge Dansk Hydraulisk Institut kun er
470 cirka en tiendedel af miljøbelastningen, der er drevet af kvælstof fra dansk land. Hovedparten kommer til os fra andre lande.

Kigger vi på Bornholm, er det kun tre procent af den samlede kvælstofbelastning, der rent faktisk skyldes udledning fra Bornholm.

475

Og i Vadehavet kommer op mod 70 procent fra udenlandske kilder, primært Tyskland og Holland.

Så hvad hjælper det at fjerne en stor del af dansk landbrugsproduktion i netop
480 de områder, hvis produktionen i stedet flytter til Sverige, Polen, Tyskland eller Holland – og næringsstofferne bagefter bliver ledt tilbage til vores farvande?

Hvad er det egentlig for nogle fisk, der venter på det?

485 Det er jo helt absurd.

Andre steder ser tallene anderledes ud. Det anerkender vi. Og dér er der netop behov for en øget indsats fra landbrugets side og for at inddrage de løsninger, der kommer fra de lokale Kystvandråd. Fordi man skal finde de løsninger, der
490 virker i det konkrete opland. Rundt om den konkrete fjord. Det var det, vi aftalte med hinanden for to år siden. For det her, det kan ikke styres fra København.

495 Som om situationen ikke var alvorlig nok i forvejen, så har regeringen også varslet, at den i indeværende år vil indføre et nationalt sprøjteforbud.

Motivet er sådan set ædelt nok. Regeringen vil beskytte vores drikkevand. Det er der ingen, der kan være uenig i. Det vil vi allesammen gerne.

500

Sagen er bare den, at det gør vi allerede.

For det første er vi helt med på lokalt i treparterne at planlægge en anden anvendelse af arealerne rundt om drikkevandsboringerne, hvor det fagligt
505 vurderes nødvendigt. Det har vi hele tiden sagt.

Problemet var bare, at da vi begyndte på arbejdet i treparterne, var myndighederne ikke klar med kortene for hele landet endnu. Så man kunne ikke planlægge efter det særlig mange steder. Myndighederne er i øvrigt stadig ikke
510 klar med kortene, så også her er man nu ved at lovgive uden at kende konsekvenserne.

Men for eksempel på Sydfyn, der var kortene klar. Og der blev næsten 80 procent af de særligt grundvandsdannende områder faktisk allerede tegnet ind i
515 den lokale omlægningsplan.

Men hvis regeringen ikke giver treparterne muligheden for at arbejde videre med det her i de kommende år, så er det jo endnu et stød til den lokale forankring. Og dermed endnu et forudsætningsbrud.

520

For det andet har Danmark allerede en af verdens mest restriktive godkendelsesprocedurer for pesticider. Og de pesticider, vi bruger i dag, de er specifikt godkendt for, at de ikke forurener grundvandet.

525 Og det er Miljøstyrelsen – altså miljøminister Maria Reumert Gjerdings egen styrelse – som har godkendt dem.

Vi har ovenikøbet i forbindelse med trepartsforhandlingerne siddet til en teknisk gennemgang med Miljøministeriets embedsfolk, hvor deres egne
530 eksperter klart og tydeligt har sagt til alle os, der forhandlede, at vores grundvand har det godt.

Og de steder, hvor der er udfordringer, skyldes det midler fra fortiden – før man
535 lavede de nuværende godkendelsesordninger og undersøgte for miljøeffekter. Så
der var ikke et større problem, fik vi forklaret.

Før der så pludselig blev et problem, fordi der skulle føres valgkamp på det.

540 Efter sådan en valgkamp, kan man få det indtryk, at de få landmænd der er
tilbage helt kan undværes.

Og ja, vi er færre, end vi har været.

545 Tom Vilsack, der var USA's landbrugsminister under både Obama og Biden,
har beskrevet, at en af landbrugets største succeser netop er, at så få i dag kan
producere mad til så mange.

Derfor kan resten af samfundet bruge deres kræfter på alt det andet, der også
550 bidrager til vores vækst, velfærd og velstand.

Der er med andre ord færre, der laver mad, så flere kan lave noget andet.

Men at vi er færre, har ikke gjort væsentligheden mindre. Til gengæld har den
555 måske gjort afstanden mellem os større.

For Danmark er ved at knække midt over. Mellem land og by. Mellem
magthavere og almindelige mennesker. Mellem den politiske virkelighed og den
560 egentlige virkelighed.

Sprækker bliver til voldgrave. Uvidenhed bliver til fjendtlighed. Arbejdspladser
lukker, og bureaukratiet vokser. Og det sker til dels, fordi politikerne tillader
det.

565 Forleden læste jeg et facebookopslag fra finansminister Peter Hummelgaard.
Han kalder geografisk ulighed for en brændende platform, vi danskere står på i
fællesskab.

Jeg vil gerne læse lidt højt fra hans opslag:

570 ”Nogle nyheder fylder lidt, men betyder ekstremt meget. At sukkerfabrikken

lukker i Nakskov, er en af dem. Det bør virkelig være noget, vi alle bekymrer os om. Rigtig mange mennesker risikerer at miste deres job. Et lokalsamfund mister et helt centralt omdrejningspunkt.”

Jeg kunne ikke have sagt det bedre selv.

Samlet set står landbruget og de tætknyttede forarbejdningserhverv for hver sjette af de private arbejdspladser i landdistrikterne.

I 17 kommuner udgør vi mere end 10 procent af den private arbejdsstyrke. I 190 af de danske sogne udgør vi mere end halvdelen.

I dag er vi rigtig mange fra landdistrikterne. Repræsentanter for tilværelsen uden for landets største byer.

Det er en tilværelse, mange af os vælger til. Også på grund af sammenholdet.

Og da jeg så tilmeldingslisten til i dag med både maskinhandlere, elektrikere, smede, staldproducenter, chauffører, dyrlæger, entreprenører og meget andet, ja så blev jeg faktisk en smule stolt.

For vi mærker det dagligt. Os i landbruget. At vi er en del af noget større. Derfor betyder det noget, at hver enkelt af jer er her i dag. At I er mødt op for at insistere på, at vi betyder noget.

Derfor insisterer vi også på, at man ikke bare ser stort på retssikkerheden, grundloven og den private ejendomsret. For der er også juridiske problemer med både sprøjteforbuddet og gødskningsloven.

Senere i dag vil I møde en af de advokater, vi har hyret i Landbrug & Fødevarer til at hjælpe os med vores juridiske spor.

Det er ikke og bliver aldrig mit udgangspunkt, at man bedst løser konflikter i retssale. Men visse politikere lader til at tro, at vores marker er blevet en form for fælleseje. Derfor er der god grund til at værne om grundlovens paragraf 73.

Og de ansvarlige politikere skal passe på, at de ikke efterlader en kæmpe stor juridisk regning til det næste Folketing. Det er der dårlige erfaringer med.

615 Det er enormt trist, at vi er nået hertil. Og jeg ved faktisk ikke, hvordan det ender. Den tanke kan jeg næsten ikke rumme. Men jeg ved, hvem der har ansvaret.

Og derfor vil jeg gerne afslutte talen ved at henvende mig direkte til landets folketingspolitikere:

620 Vi har advaret jer. Højlydt og længe. Ved et hav af møder. I debatter. Til kongresser. I medierne. I høringssvar og notater.

Hele erhvervet har advaret jer.

625 De virksomheder, der er bekymrede for deres fremtid, og de familier, der går rundt med ondt i maven – og måske ligefrem græder ved køkkenbordene – ja, de har fortalt deres historie. Selv eller sammen med os.

630 Igen og igen har I set og hørt om alle de konsekvenser, det kan få for hele Danmark, hvis I fastholder den nuværende politiske kurs. Også for de lokale treparters fortsatte eksistens.

635 De næste fire timer skal I lytte godt efter. Og når dagen er omme, så skal I mærke godt efter.

For det vil stå fuldstændig klart på den her scene, hvad det er, I gør. Ved vores erhverv. Ved landdistrikterne. Ved Danmark.

640 Ansvar er nu jeres. Tak for ordet!

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

645 Digitalt manuskript

Tags

Politisk tale

Relateret

Christian Rabjerg Madsens tale ved Landbrug & Fødevarers stormøde
31. august 2026

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/soren-sondergaards-tale-ved-landbrug-fodevarers-stormode>

655

660

665

670

675

680

685